

કાર્યલક્ષી સમીક્ષા

પૂર્વભૂમિકા

ગુજરાત સરકારનો આ રાજ્યની નાણાકીય પરિસ્થિતિ પરનો ઓડીટ અહેવાલ 2019-20 દરમિયાનની નાણાકીય કામગીરીની નિરપેક્ષપણે આકારણી કરવાના અને નાણાકીય માહિતીના વિશ્લેષણના આધારે રાજ્ય સરકાર અને વિધાનસભાને માહિતી પુરી પાડવાના ઉદ્દેશથી બહાર પાડવામાં આવે છે. આ વિશ્લેષણના યથાર્થદર્શન માટે, ગુજરાત રાજકોષીય જવાબદારી અધિનિયમ, 2005, નાણાપંચની ભલામણો અને 2019-20ના અંદાજપત્રીય અંદાજોમાં નિયત કરવામાં આવેલા લક્ષ્યાંકોની સામે સિધ્ધિઓ અને જુદા જુદા સરકારી વિભાગો પાસેથી મેળવેલી નાણાકીય માહિતી સાથે સરખામણી કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

અહેવાલ

માર્ચ 2020 અંતિત વર્ષ માટે ગુજરાત સરકારના ઓડીટ થયેલા હિસાબોના આધારે, આ અહેવાલ રાજ્ય સરકારના વાર્ષિક હિસાબોની પૃથક્કરણાત્મક સમીક્ષા રજૂ કરે છે. આ અહેવાલ ચાર ભાગમાં વહેંચાયેલો છે.

પ્રકરણ 1 અહેવાલનો આધાર અને અભિગમ જણાવે છે અને તે અંતર્ગત માહિતી સરકારના હિસાબોની રચના, અંદાજપત્રીય પ્રક્રિયાઓ, ચાવીરૂપ સૂચકાંકોનું સર્વગ્રાહી-નાણાકીય વિશ્લેષણ અને ખાધ/પુરાંત સહિત રાજ્યની રાજકોષીય પરિસ્થિતિની ઝાંખી પુરી પાડે છે.

પ્રકરણ 2 રાજ્યની નાણાકીય પરિસ્થિતિને બૃહદ્ પરિપ્રેક્ષ્યમાં રજૂ કરે છે, અગાઉના વર્ષના સંબંધમાં મુખ્ય રાજકોષીય પરિમાણોમાં અતિ મહત્વના ફેરફારો, છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન એકંદર વલણો, રાજ્યની ઋણની રૂપરેખા અને ચાવીરૂપ જાહેર હિસાબના વ્યવહારોનું વિશ્લેષણ કરે છે, જે મુખ્યત્વે રાજ્યના નાણાકીય હિસાબો પર આધારિત હોય છે.

પ્રકરણ 3 વિનિયોગ હિસાબો પર આધારિત છે અને વિનિયોગોનું અનુદાન-વાર વર્ણન અને ફાળવણી કરવામાં આવેલા સંસાધનોની સેવા પુરી પાડનાર વિભાગો દ્વારા કઈ રીતે સંચાલન કરવામાં આવ્યું હતું તે બતાવે છે.

પ્રકરણ 4 માહિતી આપવાને લગતી વિવિધ જરૂરીયાતો અને નાણાકીય નિયમોના સરકારના અનુપાલનની યાદી છે.

આ અહેવાલમાં અવલોકનોના સમર્થનમાં અનેક અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી સંકલિત વધારાની માહિતી પણ સામેલ છે.

રાજ્ય સરકારની સિધ્ધિઓ : ટુકમાં સારાંશ

2019-20 દરમિયાનની ₹ 2,54,789ની ગુજરાતની માથાદીઠ આવક ₹ 1,51,677ની અખિલ-ભારતીય સરેરાશ કરતા ઉંચી હતી.

રાજ્યે ગુજરાત રાજકોષીય જવાબદારી અધિનિયમ, 2005 હેઠળ નક્કી કરેલા મુખ્ય રાજકોષીય ચલાંકોના લક્ષ્યાંકો હાંસલ કર્યાં હતાં. રાજ્ય 2011-12થી મહેસૂલી પુરાંત વાળુ રહ્યું છે. રાજ્યના એકંદર ઘરેલુ ઉત્પાદન અને રાજકોષીય ખાધનો 1.48 ટકાનો ગુણોત્તર અને 16.06 ટકાનું જાહેર ઋણ, ગુજરાત નાણાકીય જવાબદારી અધિનિયમ, 2005માં નક્કી કરેલી સીમાઓની અંદર હતાં.

2019-20 દરમિયાન રાજ્યની ₹ 4,462 કરોડની બાકી બાંધધરીઓ ગુજરાત રાજ્ય બાંધધરી અધિનિયમ, 1963 હેઠળ નિયત કરવામાં આવેલી ₹ 20,000 કરોડની ટોચમર્યાદા કરતા ઘણી નીચી હતી. રાજ્યની માલિકીની તમામ ચાર ઉર્જા વિતરણ કંપનીઓએ (ડિસકોમ) 2005-06માં નાણાકીય કાયાપલટ કરી નાખી હતી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉજ્જવલ ડિસકોમ એસ્યોરન્સ યોજના હેઠળ કોઇ નાણાકીય સહાય આપવામાં આવતી નથી.

રાજ્યની મહેસૂલી આવકની સામે બિન-કર આવકની ટકાવારી 2018-19માં 9.87 ટકા હતી તે 2019-20માં 12.67 ટકા થઇ હતી.

બજાર લોનની પરતચૂકવણી માટે સુગમતા પુરી પાડવા માટે એકત્રિત ડૂબત ભંડોળ અને આકસ્મિક જવાબદારીઓ માટે સુગમતા પુરી પાડવા માટે બાંધધરી મુક્તિ ભંડોળની સ્થાપના દ્વારા વધુ સારા રાજકોષીય વ્યવસ્થાપન માટે રાજ્યે પહેલ કરી છે.

રાજ્ય સરકારે, જો કે, તેનો મહેસૂલી આવક-રાજ્યના એકંદર ઘરેલુ ઉત્પાદનનો ગુણોત્તર (8.59 ટકા) જે 2018-19માં હાંસલ કરવામાં આવેલા 9.06 ટકા કરતાં નીચો હતો તેમાં સુધારો કરવાની જરૂર છે. ઉપરાંત, 2019-20 દરમિયાનની 15.28 ટકાની કુલ ખર્ચની સામે મૂડી ખર્ચની ટકાવારી 2018-19 દરમિયાનના 17.26 ટકા કરતાં નીચી હતી.

અહેવાલમાંની સામગ્રી

પ્રકરણ 1

વિહંગાવલોકન

રાજકોષીય પરિસ્થિતિ

રાજ્ય સરકારે 2011-12થી મહેસૂલી ખાધ નાબૂદ કરવાનો લક્ષ્યાંક હાંસલ કર્યો હતો. 2019-20માં ₹ 1,945 કરોડની મહેસૂલી પુરાંત મધ્યમ ગાળાના રાજકોષીય નીતિવિષયક નિવેદનમાં (MTFFPS) કરવામાં આવેલા અનુમાનો અને 2019-20 માટેના 14મા નાણાપંચના લક્ષ્યાંક કરતાં નીચી હતી.

2019-20ના અંતે, રાજ્યના એકંદર ધરેલુ ઉત્પાદનની ટકાવારી રૂપે 1.48 ટકા જેટલી રાજકોષીય ખાધ, 14મા નાણાપંચ દ્વારા ભલામણ કરવામાં આવી હતી તે ત્રણ ટકા અને મધ્યમ ગાળાના રાજકોષીય નીતિવિષયક નિવેદનમાં (MTFPS) 1.84 ટકાના સરકારના પોતાના અનુમાનોની મર્યાદામાં હતી.

રાજકોષીય એકત્રીકરણની માર્ગદર્શિકામાં, 14મા નાણાપંચે 2019-20 માટે રાજ્યના એકંદર ધરેલુ ઉત્પાદનની સામે બાકી જવાબદારીઓની¹ ટકાવારી 25.76 જેટલી નિયત કરી હતી, જેની સામે, ખરેખર બાકી જવાબદારીઓ 18.96 ટકા જેટલી રહી હતી. મધ્યમ ગાળાના રાજકોષીય નીતિવિષયક નિવેદનમાં નક્કી કરેલા 15.69 ટકાના લક્ષ્યાંકની સામે 2019-20 દરમિયાન રાજ્ય સરકાર રાજ્યના એકંદર ધરેલુ ઉત્પાદનની સામે 16.06 ટકાની જાહેર ઋણની ટકાવારી જાળવી શકી હતી.

(ફકરો 1.5.1)

ખાધના વલણો

2019-20 દરમિયાન રાજકોષીય ખાધ, 2018-19માં ₹26,365 કરોડ હતી તે ચોખ્ખા મૂડી ખર્ચમાં ₹2,453 કરોડ જેટલો ઘટાડો, ચૂકવવામાં આવેલી ચોખ્ખી લોન અને પેશગીઓમાં ₹598 કરોડ જેટલો ઘટાડો ₹1,267 કરોડની મહેસૂલી પુરાંતથી સરભર થવાના હિસાબે ₹1,784 કરોડ (6.77 ટકા) જેટલી ઘટીને 2019-20માં ₹24,581 કરોડ થઇ હતી.

2019-20 દરમિયાન, પ્રાથમિક ખાધ 2018-19માં ₹6,182 કરોડ હતી તે ₹4,050 કરોડ જેટલી ઘટીને 2019-20માં ₹2,132 કરોડ થઇ હતી. આમ થવાનું કારણ અગાઉના વર્ષ કરતાં ચાલુ વર્ષ દરમિયાન રાજકોષીય ખાધમાં ₹1,784 કરોડ જેટલો ઘટાડો વ્યાજની ચૂકવણીમાં ₹2,266 કરોડના વધારાથી સરભર થયો તે હતું.

(ફકરો 1.5.3)

ભારત સરકારના હિસાબી ધોરણો (IGAS)-2 નિયત કરે છે કે સહાયક અનુદાનની નોંધ મહેસૂલી ખર્ચ હેઠળ કરવી જોઇએ. આમ છતાં, 2019-20માં રાજ્ય સરકારે સહાયક અનુદાનને લગતી ₹4.83 કરોડની અંદાજપત્રીય જોગવાઈ કરીને તેના ખર્ચની નોંધ અયોગ્ય રીતે મહેસૂલ વિભાગના બદલે મૂડી વિભાગમાં કરી હતી.

રાજ્ય સરકારે રાજ્ય આપદા પ્રતિભાવ ભંડોળ, જ્ઞાનાઆધારિત પેન્શન યોજના અને જ્ઞાનાઆધારિત સિવાયની પેન્શન યોજનાની ₹115.41 કરોડની વ્યાજની જવાબદારીઓ પરિપૂર્ણ કરી ન હતી. સંચિત ડૂબત ભંડોળમાં રાજ્ય સરકારના જ્ઞાનામાં ₹766.05 કરોડની ઘટ હતી અને

¹ કુલ બાકી જવાબદારીઓમાં જાહેર ઋણ અને જાહેર હિસાબની જવાબદારીઓનો સમાવેશ થાય છે. જાહેર ઋણમાં માત્ર આંતરિક ઋણ અને ભારત સરકાર તરફથી લોનનો સમાવેશ થાય છે. જાહેર હિસાબની જવાબદારીઓમાં નાની બચત ભંડોળ, સામાન્ય પ્રોવિડંડ ભંડોળ, અનામત નિધિ, વગેરે સામેલ હોય છે.

₹ 1000.10 કરોડ જેટલા શ્રમ સેસની બિન-તબદીલી હતી. આ મહેસૂલી ખર્ચ ઓછો દર્શાવવામાં પરિણમી હતી અને પરિણામે ₹ 1886.39 કરોડની મહેસૂલી પુરાંત અધિક દર્શાવાઈ હતી.

(ફકરો 1.6.1)

પ્રકરણ 2

રાજ્ય સરકારની નાણાકીય પરિસ્થિતિ

રાજ્યના પોતાના સંસાધનો

2019-20 દરમિયાન, મહેસૂલી આવકના 68 ટકા જેટલી આવક રાજ્યના પોતાના સંસાધનોમાંથી આવી હતી. રાજ્યની પોતાની કર આવકમાં 2019-20માં અગાઉના વર્ષ કરતાં ₹ 1,095 કરોડ (1.37 ટકા) જેટલો ઘટાડો થયો હતો જ્યારે બિન-કર આવકમાં અગાઉના વર્ષ કરતાં ₹ 4,687 કરોડ (34.93 ટકા) જેટલો વધારો થયો હતો. 2019-20માં પોતાની કર-આવક અંદાજપત્રીય અંદાજો કરતાં નીચી હતી જ્યારે 2019-20માં બિન-કર આવક અંદાજપત્રીય અંદાજો કરતાં ઉંચી હતી. માલસામાન અને સેવા કર અધિનિયમ, 2017ના અમલીકરણથી થનારા આવકના નુકસાનની ભરપાઈ માટે 2019-20 દરમિયાન રાજ્ય સરકાર માલસામાન અને સેવા કરના ₹ 14,870.47 કરોડના વળતર માટે હકદાર હતી.

(ફકરા 2.3.2.1 અને 2.3.2.2)

કેન્દ્રિય કરવેરા અને જકાત અને સહાયક અનુદાનમાં હિસ્સો

અગાઉના વર્ષ કરતાં 13.87 ટકા જેટલો ઘટાડો નોંધાવીને 2019-20માં કેન્દ્રિય કરવેરામાં રાજ્યનો હિસ્સો ₹ 20,232 કરોડ રહ્યો હતો. 2019-20માં ભારત સરકાર તરફથી સહાયક અનુદાનમાં અગાઉના વર્ષ કરતાં ₹ 6,507 કરોડ (34.26 ટકા) જેટલો વધારો થયો હતો. 2019-20 દરમિયાન રાજ્યની મહેસૂલી આવકના 32 ટકા કેન્દ્રિય કરવેરામાં રાજ્યનો હિસ્સો અને સહાયક અનુદાન રૂપે ભારત સરકાર તરફથી મળ્યાં હતાં.

(ફકરો 2.3.2.3)

મહેસૂલી ખર્ચ

મહેસૂલી ખર્ચ 2015-16માં ₹ 95,779 કરોડ હતો તે સતત વધીને 2019-20માં અગાઉના વર્ષ કરતાં ₹ 8,109 કરોડના (6.11 ટકા) વધારા સાથે 2019-20માં ₹ 1,40,899 કરોડ થયો હતો. રાજ્યના એકંદર ધરેલું ઉત્પાદનની ટકાવારી રૂપે મહેસૂલી ખર્ચ છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં ઘટ્યો હતો અને 2019-20 દરમિયાન 8.47 ટકા જેટલો સૌથી નીચો રહ્યો હતો.

કુલ ખર્ચમાં મહેસૂલી ખર્ચનો હિસ્સો 2015-16માં 79.40 ટકા હતો તે વધીને 2019-20માં 83.94 ટકા થયો હતો.

(ફકરો 2.4.2)

મૂડી ખર્ચ

મૂડી ખર્ચ 2015-16માં ₹ 24,169 કરોડ હતો તે 2016-17 અને 2019-20માં ઘટાડાને બાદ કરતાં વધીને 2019-20માં ₹ 25,650 કરોડ થયો હતો.

કુલ ખર્ચમાં મૂડી ખર્ચનો હિસ્સો 2015-16માં 20.04 ટકા હતો તે ઘટીને 2019-20માં 15.28 ટકા થયો હતો. 2019-20 દરમિયાન, મૂડી ખર્ચ (₹ 25,650 કરોડ) કુલ જાહેર ઋણની આવકના (₹ 43,491 કરોડ) 59 ટકા થતો હતો.

(ફકરો 2.4.3)

મૂડીરોકાણ અને વળતર

31 માર્ચ 2020ની સ્થિતિએ, રાજ્ય સરકારે વૈધાનિક નિગમો, સરકારી કંપનીઓ, ગ્રામિણ બેંકો, જોઇન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ, સહકારી સંસ્થાઓ અને સ્થાનિક સંસ્થાઓમાં ₹ 99,919 કરોડનું રોકાણ કર્યું હતું, આ કંપનીઓ/સંસ્થાઓ/નિગમોમાં કરવામાં આવેલા રોકાણ પર 2019-20 દરમિયાન મળેલું વળતર 0.09 ટકા હતું જ્યારે સરકારે એજ સમયગાળામાં તેની ઉધારી પર સરેરાશ 7.47 ટકા જેટલું વ્યાજ ચૂકવ્યું હતું.

(ફકરો 2.4.3.4)

31 માર્ચ 2020ના રોજ, રાજ્યના જાહેર ક્ષેત્રના તમામ 88 ઉપક્રમોનું તેમની ₹ 1,05,856.96 કરોડની ભરપાઇ થયેલી મૂડીની સામે એકંદર ચોખ્ખું મૂલ્ય ₹ 1,27,069.45 કરોડ હતું. રાજ્યના જાહેર ક્ષેત્રના 88 ઉપક્રમોમાં મૂડીરોકાણ 2018-19માં ₹ 1,55,060 કરોડ હતું તે વધીને 2019-20માં ₹ 1,62,689 કરોડ થયું હતું. રાજ્યના જાહેર ક્ષેત્રના આ ઉપક્રમોમાં શેર મૂડી પરનું વળતર 2017-18માં (-) 0.44 ટકાથી વધીને 2019-20માં 2.03 ટકા થયું હતું.

(ફકરો 2.4.3.2 અને 2.4.3.4)

ઋણની રૂપરેખા: ઘટકો

રાજ્યની કુલ બાકી જવાબદારીઓ 2015-16માં ₹ 2,21,090 કરોડ હતી તે વૃદ્ધિ પામીને 2019-20માં ₹ 3,15,455 કરોડ થઇ હતી. 2019-20માં, બાકી જવાબદારીઓમાં અગાઉના વર્ષની સામે 10.36 ટકાની વૃદ્ધિ થઇ હતી. તેમાં ₹ 2,59,661 કરોડનું (82.31 ટકા) આંતરિક ઋણ, ₹ 48,361 કરોડની (15.33 ટકા) જાહેર હિસાબની જવાબદારીઓ અને ₹ 7,433 કરોડની (2.36 ટકા) લોન અને પેશગીઓ સામેલ હતી.

રાજ્યના એકંદર ધરેલું ઉત્પાદનની સામે કુલ બાકી જવાબદારીઓની ટકાવારી 21.49 ટકાથી (2015-16) સતત ઘટીને 18.96 ટકા (2019-20) થઇ હતી. ઋણની મુક્તિ (મૂળ રકમ અને વ્યાજની ચૂકવણીઓ) બાદ ચાલુ સંચાલનની કામગીરી માટે ઉધાર લીધેલા ભંડોળની ચોખ્ખી ઉપલબ્ધતા 2019-20 દરમિયાન ₹ 7,162 કરોડ હતી.

(ફકરો 2.7.1)

ઋણનું ટકાઉપણું

જાહેર ઋણની આવક 2015-16માં ₹ 23,486 કરોડ હતી તે વધીને 2019-20માં ₹ 43,491 કરોડ થઈ હતી અને જાહેર ઋણની પરતચૂકવણીઓ 2015-16માં ₹ 6,194 કરોડ હતી તે 2019-20માં ₹ 16,702 કરોડ થઈ હતી. આમ, જાહેર ઋણની આવકની સામે જાહેર ઋણની પરતચૂકવણીઓ 26.37 ટકાથી વધીને 38.40 ટકા થઈ હતી, જે રાજ્યના જાહેર ઋણના ટકાઉપણાની સમીક્ષાની જરૂરિયાત દર્શાવે છે.

(ફકરો 2.8.1.1)

પ્રકરણ 3

અંદાજપત્રીય વ્યવસ્થાપન

2019-20 દરમિયાન ₹ 2,14,271 કરોડની કુલ અંદાજપત્રીય જોગવાઈની સામે, ₹ 1,88,279 કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. આના પરિણામે ₹ 25,992 કરોડની (₹ 27,459 કરોડની બચત ₹ 1,467 કરોડની અધિકથી સરભર થતાં) ચોખ્ખી બચત થઈ હતી.

(ફકરા 3.1 અને 3.1.1)

2007-08થી 2019-20ના સમયગાળાને લગતો ₹ 9,384.82 કરોડનો અધિક ખર્ચ વિધાનસભાની દેખરેખમાંથી છૂટી ગયો હતો, કારણ કે ભારતના બંધારણની કલમ 205 મુજબ તેનું નિયમિતીકરણ બાકી હતું.

(ફકરા 3.3.5.1 અને 3.3.5.3)

2019-20 દરમિયાન 192 અનુદાનો/વિનિયોગો પૈકી 175માં ₹ 27,459.11 કરોડની એકંદર બચતો પૈકી ₹ 26,359.11 કરોડ જેટલી રકમની 96 ટકા બચત 48 અનુદાનો/વિનિયોગોમાં (દરેક કિસ્સામાં ₹ 50 કરોડ અને ઉપર) થઈ હતી. 2019-20 દરમિયાન, ત્રણ અનુદાનોમાં એકંદરે ₹ 661.77 કરોડની પૂરક જોગવાઈ (દરેક કિસ્સામાં ₹ 50 કરોડ અને વધુ) બિનજરૂરી પુરવાર થઈ હતી કેમ કે મૂળ જોગવાઈઓનો પણ વપરાશ થયો ન હતો.

(ફકરા 3.3.4.1 અને 3.3.2)

192 અનુદાનો/વિનિયોગો પૈકી 44 માં નોંધપાત્ર પરતસોંપણીઓ (₹ 50 કરોડથી અધિક) કરવામાં આવી હતી. આ 44 અનુદાનો/વિનિયોગો હેઠળ કરવામાં આવેલી ₹ 1,27,022.48 કરોડની કુલ જોગવાઈઓની સામે ₹ 25,838.06 કરોડની પરતસોંપણી કરવામાં આવી હતી.

(ફકરો 3.3.4.2)

પ્રકરણ 4

હિસાબોની ગુણવત્તા અને નાણાકીય અહેવાલોની પદ્ધતિઓ

માર્ચ 2020ની સ્થિતિએ, 31 માર્ચ 2019 સુધીમાં ચૂકવવામાં આવેલા અનુદાનોની બાબતમાં એકંદરે ₹4,403.39 કરોડના 2,807 વપરાશી પ્રમાણપત્રો બાકી રહ્યા હતા જે ચોક્કસ હેતુઓ માટે આપવામાં આવેલા અનુદાનના વપરાશમાં વિભાગો દ્વારા યોગ્ય દેખરેખનો અભાવ દર્શાવે છે.

માર્ચ 2020ની સ્થિતિએ, જુદા જુદા વિભાગીય અધિકારીઓ દ્વારા ઉચ્ચક આકસ્મિક બિલો પર ઉપાડવામાં આવેલી ₹366.03 કરોડની રકમના 4,567 વિગતવાર આકસ્મિક બિલો રજૂ કરવાના બાકી હતાં.

વપરાશી પ્રમાણપત્રો અને વિગતવાર આકસ્મિક બિલો લાંબી મુદત માટે પડતર હોય તેમાં ભરપુર છેતરપીંડી અને દુર્વિનિયોગનું જોખમ રહેલું છે.

(ફકરો 4.6 અને 4.7)

31 માર્ચ 2020ની સ્થિતિએ જિલ્લા તિજોરીઓ પાસે ₹795.41 કરોડની બંધ સિલક સાથેના ચાલુ 465 વ્યક્તિગત થાપણ ખાતા સંચાલનમાં હતા.

(ફકરો 4.8)

2019-20 દરમિયાન, રાજ્યના કુલ ખર્ચના 7.85 ટકા જેટલા એકંદરે ₹14,494.32 કરોડના ખર્ચનું વર્ગીકરણ ગૌણ સદર '800-અન્ય ખર્ચ' હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. એજ રીતે, રાજ્યની કુલ આવકના 4.39 ટકા જેટલી એકંદરે ₹8,191.47 કરોડની મહેસૂલી આવક સર્વસંગ્રાહક ગૌણ સદર '800-અન્ય આવક' હેઠળ વર્ગીકૃત કરવામાં આવી હતી.

ખર્ચ અને આવકની મોટી રકમોનું સર્વસંગ્રાહક ગૌણ સદર 800 હેઠળ હિસાબીકરણ નાણાકીય અહેવાલોમાં પારદર્શિતાને અસર કરે છે, કારણ કે તે હિસાબોમાં સરકારની ચોક્કસ પ્રવૃત્તિઓની અલગ અલગ માહિતી દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહે છે.

(ફકરો 4.9)

